

Datum

4 september 2023

Zaaknummer

1406365

Betreft

Ontwerpbesluit aanwijzen
rijksmonument

Monumentnummer(s)

532539

besluit

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap besluit, gelet op artikel 3.1 en 3.2 van de Erfgoedwet, onderstaand monument aan te wijzen als rijksmonument.

Het betreft:

Rijksmonumentnummer

532539

Adressen

- Overbeekweg 13, 7482NR Haaksbergen

Gemeente

Haaksbergen;

Provincie

Overijssel;

Kadastrale aanduiding(en)

- Haaksbergen N 102

Naam van het rijksmonument

Klein Kattendam

Omschrijving

Klein Kattendam, een los hoes met aangebouwde endskamer, vrijstaande schuur, waterput, kippenhok en onverhard erf met eikenhakhoutsingel, boomgaard en weide.

ONTWERP

Situatie op de kaart

	rijksmonument
	kadastrale grens
	voorlopig kadastrale grens
00000	perceelnummer
	Verblijfsobject

**Rijksdienst voor het
Cultureel Erfgoed**
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Datum
4 september 2023

Zaaknummer
1406365

Betreft
Ontwerpbesluit aanwijzen
rijksmonument

Monumentnummer(s)
532539

Motivering

Aanleiding

Los hoes Klein Kattendam is in 2021 onder mijn aandacht gebracht. Nader onderzoek geeft mij aanleiding om het los hoes aan te wijzen als rijksmonument.

Grondslag

Vanaf 1 juli 2016 geldt de Beleidsregel aanwijzing rijksmonumenten en wijziging rijksmonumentenregister Erfgoedwet, beleidsregel van de Minister van OCW van 25 juni 2016, Staatscourant 30 juni 2016, nr. 33906 (hierna: Beleidsregel). In deze Beleidsregel heb ik vastgelegd in welke gevallen ik een monument of een archeologisch monument kan aanwijzen als rijksmonument.

Op grond van de Beleidsregel (artikel 4) geschiedt de aanwijzing van een gebouwd monument dat is vervaardigd voor 1966 bij voorkeur op basis van een aanwijzingsprogramma of verbeterprogramma. In het onderhavige geval is het monument niet opgenomen in een aanwijzingsprogramma of een verbeterprogramma.

Op grond van de Beleidsregel (artikel 9) kan de Minister van OCW een monument dat is vervaardigd voor 1966 ambtshalve aanwijzen, indien het monument:

- a. van evident algemeen belang is op grond van de waarderingscriteria,
- b. op nationaal of internationaal niveau een mijlpaal is voor de architectuurgeschiedenis of kunstgeschiedenis, of een essentieel toonbeeld is van een belangrijke cultuurhistorische ontwikkeling,
- c. naar het oordeel van de Minister een essentiële aanvulling op het rijksmonumentenbestand vorm en daarvoor van onmiskenbare meerwaarde is

Procedure

Op de voorbereiding van een besluit over het aanwijzen van een monument of archeologisch monument als rijksmonument is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure uit afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dit is bepaald in artikel 3.2, eerste lid, van de Erfgoedwet.

Advies

Over het ontwerpbesluit heb ik tegelijk met de aanbieding van het ontwerpbesluit aan de eigenaar en beperkt gerechtigden van het monument op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Erfgoedwet advies gevraagd aan het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Haaksbergen.

Ik heb, tegelijk met bovengenoemde adviesaanvraag, op grond van artikel 3.1, derde lid, van de Erfgoedwet, ook advies gevraagd aan Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

In het definitieve besluit wordt onder dit kopje ingegaan op de adviezen en geef ik aan hoe ik die heb betrokken in mijn overwegingen.

**Rijksdienst voor het
Cultureel Erfgoed**
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Datum
4 september 2023

Zaaknummer
1406365

Betreft
Ontwerpbesluit aanwijzen
rijksmonument

Monumentnummer(s)
532539

Zienswijzen

In het definitieve besluit worden onder dit kopje de ingebrachte zienswijzen vermeld en geef ik aan hoe ik die heb betrokken in mijn overwegingen.

Overwegingen

Het monument is van evident algemeen belang op grond van de waarderingscriteria en is op nationaal niveau een mijlpaal voor de architectuurgeschiedenis en bouwgeschiedenis. Het zeer zeldzame en gaaf bewaard gebleven los hoes met de vrijstaande schuur op het oorspronkelijke erf, waterput en kippenhok, is tevens een toonbeeld van een belangrijke cultuurhistorische ontwikkeling van de Nederlandse boerderij.

Klein Kattendam is een zeer zeldzaam en gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een boerderijtype, het los hoes, waarin mens en dier onder één dak, in één ruimte samenleefden.

Mij is gebleken dat vrijwel alle authentieke lősse huze in Nederland verloren zijn gegaan. Behalve Klein Kattendam zijn er slechts vier andere lősse huze op hun oorspronkelijke plek bewaard gebleven, waarvan er drie ingrijpend zijn gewijzigd. Het 18de-eeuwse los hoes Klein Kattendam, dat gelegen is op een eveneens gaaf bewaard gebleven erf dat al in 1475 werd vermeld, is daarom zeer zeldzaam. Ook het interieur van het los hoes is heel bijzonder, zowel wat betreft de openheid van de gehele ruimte, de verdeling van functies onder de gebintconstructie als de behouden gebleven interieuronderdelen. Het geheel van boerderij (los hoes), waterput, kippenhok, schuur en erf vormt een zeldzaam ensemble. Los hoes Klein Kattendam is naar mijn oordeel een essentiële aanvulling op het rijksmonumentenbestand waarvoor het van onmiskenbare meerwaarde is.

Klein Kattendam te Haaksbergen voldoet hiermee aan de daarvoor geldende criteria in artikel 9 van de beleidsregel. De toepassing van de waarderingscriteria (zie document relevante kennisgegevens en waardestelling) bevestigen dit.

In gesprekken met de eigenaar, de gemeente Haaksbergen en de provincie Overijssel is gebleken dat er draagvlak is voor aanwijzing van het los hoes.

Zoals hierboven aangegeven, zie ik aanleiding om Klein Kattendam aan te wijzen als rijksmonument. Het heeft voldoende monumentale waarde om bescherming als rijksmonument te rechtvaardigen en aan de bovengenoemde selectiecriteria wordt voldaan.

**Rijksdienst voor het
Cultureel Erfgoed**
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Datum
4 september 2023

Zaaknummer
1406365

Betreft
Ontwerpbesluit aanwijzen
rijksmonument

Monumentnummer(s)
532539

Conclusie

Gelet op het voorgaande concludeer ik dat bescherming op grond van de Erfgoedwet gerechtvaardigd is.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

Susan Lammers
algemeen directeur

**Rijksdienst voor het
Cultureel Erfgoed**
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Datum
4 september 2023

Zaaknummer
1406365

Betreft
Ontwerpbesluit aanwijzen
rijksmonument

Monumentnummer(s)
532539